

Herziening van de richtsnoeren voor risicofinanciering

Toelichting

De voorgestelde herzieningen van de richtsnoeren voor risicofinanciering¹ houden rechtstreeks verband met de resultaten van de geschiktheidscontrole, een uitgebreide beleidsevaluatie waarin wordt beoordeeld of de staatssteunregels, die deel uitmaakten van de modernisering van het staatssteunbeleid, geschikt zijn voor het beoogde doel. De resultaten van de geschiktheidscontrole zijn opgenomen in het werkdokument van de diensten van de Commissie, dat op 30 oktober 2020 is gepubliceerd².

De resultaten van de geschiktheidscontrole bevestigden dat de in 2014 ten uitvoer gelegde staatssteunregels voor risicofinanciering goed werkten en hebben bijgedragen tot de aanpak van marktfalen waardoor kmo's in de EU niet de nodige financiering konden aantrekken om te groeien en te slagen, en dat daarbij de mededinging niet buitensporig is verstoord.

Anderzijds bleek ook dat de regels die de tenuitvoerlegging van staatssteunregelingen ter ondersteuning van risicofinanciering faciliteren, verder moeten worden vereenvoudigd en verduidelijkt. Daartoe worden de volgende categorieën gerichte wijzigingen van de richtsnoeren voor risicofinanciering gepland:

- i. de bestaande bepalingen herschikken om de leesbaarheid en de toepassing ervan te verbeteren, ook via de consolidatie van de bestaande vereisten voor de beoordeling vooraf, die nu verspreid zijn over verschillende delen van de richtsnoeren (**categorie 1**);
- ii. de specifieke inhoud en het niveau van het bewijsmateriaal waarmee moet worden aangetoond dat er sprake is van specifiek marktfalen of een andere relevante belemmering voor de toegang tot financiering overeenkomstig de bestaande beschikkingspraktijk, verder verduidelijken (**categorie 2**);
- iii. de richtsnoeren toespitsen op de verenigbaarheid van staatssteun om overlappingsen met de mededeling betreffende het begrip staatssteun te voorkomen (**categorie 3**);
- iv. de bestaande bewoordingen stroomlijnen en de definities onderling afstemmen om de samenhang met de algemene groepsvrijstellingsverordening te vergroten, zonder de inhoud van de regels te veranderen (**categorie 4**).

De bepalingen van de richtsnoeren voor risicofinanciering worden aangevuld met de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV)³, waarin wordt vastgesteld op basis van welke verenigbaarheidsvoorwaarden ex-ante de lidstaten steunmaatregelen ten uitvoer kunnen leggen zonder voorafgaande aanmelding bij de Commissie. Parallel aan de herziening van de richtsnoeren voor risicofinanciering voert de Commissie een gerichte herziening van de AGVV uit, die ook een gerichte wijziging van de voor de risicofinanciering relevante bepalingen omvat en die zal zorgen voor consistentie met de herziene richtsnoeren voor risicofinanciering.

---

¹ Richtsnoeren inzake staatssteun ter bevordering van risicofinancieringsinvesteringen (PB C 19 van 22.1.2014, blz. 4).

² Zie https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/fitness_check_en.html

³ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1), recentste wijziging: PB L 215 van 7.7.2020, blz. 3.

De herziene richtsnoeren voor risicofinanciering bevatten de volgende gerichte verbeteringen:

Categorie 1: herschikking van de bepalingen om de leesbaarheid en de toepassing te verbeteren

- a. In een nieuw deel 4.1 worden alle vereisten in verband met de beoordeling vooraf, die in de huidige richtsnoeren nog over verschillende delen verspreid zijn, samengebracht. Zo wordt niet alleen de structuur van de richtsnoeren gestroomlijnd, maar krijgen de lidstaten ook meer duidelijkheid.
- b. Deel 4 van de richtsnoeren voor risicofinanciering, over de verenigbaarheidsbeoordeling die geldt voor risicofinancieringsmaatregelen die moeten worden aangemeld bij de Commissie, is herzien om rekening te houden met het arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020 in zaak C-594/18 P⁴.

Categorie 2: verdere verduidelijking van de specifieke inhoud en het niveau van het bewijsmateriaal waarmee moet worden aangetoond dat er sprake is van specifiek marktfalen of een andere relevante belemmering voor de toegang tot financiering overeenkomstig de bestaande beschikkingspraktijk

- a. Uit de geschiktheidscontrole is gebleken dat de lidstaten moeite hebben om de financieringskloof te kwantificeren. Daarom is de eis om de financieringskloof te kwantificeren, evenrediger gemaakt, d.w.z. dat de eis alleen zal blijven gelden voor regelingen met de grootste steunbedragen voor individuele begunstigden. De herziene richtsnoeren voor risicofinanciering zouden dan, afhankelijk van de situatie, verschillende vereisten opleggen:
  - in de meeste gevallen (b.v. kleine midcaps, innovatieve midcaps, ondernemingen die meer dan tien jaar na hun registratie de steun ontvangen) blijft een beoordeling vooraf, waarin een specifiek marktfalen of een andere relevante belemmering voor de toegang tot financiering wordt aangetoond, nodig, maar als de investering per onderneming onder de AGVV-drempel van 15 miljoen EUR ligt, is een kwantificering van de financieringskloof niet langer vereist;
  - voor risicofinancieringsmaatregelen die betrekking hebben op financiële instrumenten met een deelneming van particuliere investeerders die lager is dan de minimumpercentages waarin de AGVV voorziet, moet de beoordeling vooraf bovendien een gedetailleerde beoordeling bevatten van het niveau en de structuur van het aanbod van particuliere financiering voor het soort in aanmerking komende onderneming in het betrokken geografische gebied en moet zij aantonen dat het vastgestelde marktfalen of de andere relevante belemmering niet kan worden aangepakt met volgens de vereisten van de AGVV ontworpen maatregelen;
  - voor risicofinancieringsinvesteringen die het in de AGVV vastgestelde maximum per in aanmerking komende onderneming (namelijk 15 miljoen EUR)

---

⁴ Arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020, Oostenrijk/Commissie, zaak C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742.

overschrijden, moet de beoordeling vooraf ook de financieringskloof (d.w.z. het niveau van de onvervulde vraag naar financiering vanuit in aanmerking komende ondernemingen) als gevolg van het vastgestelde marktfalen (of de andere relevante belemmering) kwantificeren.

Dit voorstel vermindert dus de administratieve lasten voor de lidstaten maar behoudt de vereiste van kwantificering voor de regelingen waarmee de grootste steunbedragen aan individuele ondernemingen worden verstrekt. Voor de andere regelingen blijft een beoordeling vooraf die een marktfalen (of een andere relevante belemmering) aantoont, noodzakelijk in combinatie met andere waarborgen om ervoor te zorgen dat de steun evenredig blijft met het marktfalen (of de andere relevante belemmering).

- b. Voor fiscale instrumenten beperkte punt 149 van de richtsnoeren voor risicofinanciering tot dusver de totale investering per begunstigde tot 15 miljoen EUR, als bepaald in de AGVV. Voor financiële instrumenten is er echter geen dergelijke beperking. Daarom is dit punt van de richtsnoeren voor risicofinanciering afgestemd op de regel voor financiële instrumenten en worden dus ook voor fiscale instrumenten risicofinancieringsinvesteringen boven 15 miljoen EUR toegestaan als dit op basis van de beoordeling vooraf kan worden gerechtvaardigd.

Categorie 3: de richtsnoeren toespitsen op de verenigbaarheid van staatssteun om overlappingsen met de mededeling betreffende het begrip staatssteun te voorkomen

In 2016, twee jaar na de inwerkingtreding van de richtsnoeren voor risicofinanciering 2014, publiceerde de Commissie als onderdeel van het pakket voor de modernisering van het staatssteunbeleid, de mededeling betreffende het begrip staatssteun (de “NoA”). In de NoA heeft de Commissie verduidelijkt hoe het begrip staatssteun als bepaald in het Verdrag volgens haar moet worden begrepen, en ook wanneer een steunmaatregel van de overheid geen staatssteun vormt omdat deze onder normale marktvoorwaarden wordt uitgevoerd. Dankzij de richtsnoeren daarover in de NoA kan deel 2.1 “Criterium van de marktdeelnemer in een markteconomie” uit de herziene richtsnoeren voor risicofinanciering worden geschrapt om de inhoud ervan af te stemmen op het vaststellen van de verenigbaarheid van steunmaatregelen.

Categorie 4: de bestaande bewoordingen stroomlijnen en de definities onderling afstemmen om de samenhang met de AGVV te vergroten

- a. De richtsnoeren inzake risicofinanciering 2014 bevatten een ad-hocdefinitie van “innovatieve midcaps”, namelijk midcaps met onderzoeks- en ontwikkelingskosten (O&O) en innovatiekosten die ten minste 15 % van hun totale exploitatiekosten bedragen in ten minste een van de drie jaren voorafgaand aan de eerste investering in het kader van de risicofinancieringsstaatssteunmaatregel, of ten minste 10 % per jaar van hun totale exploitatiekosten in de drie jaar voorafgaand aan de eerste investering in het kader van de risicofinancieringsstaatssteunmaatregel. In de huidige tekst wordt voorgesteld deze definitie af te stemmen op de AGVV door “innovatieve midcaps” te definiëren als midcaps die tegelijkertijd “innovatieve ondernemingen” zijn in de zin van artikel 2, lid 80, van de AGVV. Bijgevolg kunnen meer midcaps als “innovatieve midcaps” worden beschouwd die daardoor in aanmerking komen voor risicofinancieringssteun op grond van de richtsnoeren voor risicofinancieringssteun, aangezien het innovatie karakter kan worden vastgesteld, net als in de AGVV, hetzij

doordat een externe deskundige dit kenmerk certificeert, hetzij doordat de O&O-kosten in ten minste een van de drie aan de steun voorafgaande jaren ten minste 10 % van de totale exploitatiekosten bedragen.

- b. In deel 3 betreffende aan te melden steun wordt voorgesteld het huidige punt 47, c), zo te wijzigen dat maatregelen die ondernemingen in staat stellen meer dan tien jaar na de registratie risicofinancieringssteun te ontvangen, zullen worden beoordeeld in het kader van de richtsnoeren voor risicofinanciering, terwijl die termijn in de huidige regels is bepaald op meer dan zeven jaar na de eerste commerciële verkoop van die ondernemingen.

Zo worden problemen met het bepalen van wat de “eerste commerciële verkoop” is, waarop tijdens de geschiktheidscontrole is gewezen, voorkomen. Aangezien “registratie” eenvoudiger te interpreteren is dan “eerste commerciële verkoop”, maakt het vervangen van de datum van de “eerste commerciële verkoop” door de datum van “registratie” als begindatum voor de periode waarin ondernemingen over het algemeen risicofinancieringssteun kunnen ontvangen, de regels eenvoudiger toepasbaar. Voor in aanmerking komende ondernemingen die zich niet hoeven te laten registreren, kan de periode van tien jaar om in aanmerking te komen, geacht worden aan te vangen op het tijdstip dat de onderneming haar economische activiteiten aanvangt of belastingplichtig wordt voor haar economische activiteiten. Bovendien strookt het gebruik van de registratiedatum als startpunt met bepaalde bepalingen van de AGVV (zoals artikel 22 betreffende starterssteun).

Aangezien de registratie gewoonlijk vóór de eerste commerciële verkoop plaatsvindt, wordt ook voorgesteld de betrokken periode te verlengen van zeven tot tien jaar, zodat de eigenlijke subsidiabiliteitsperiode niet wordt ingekort. Uit de studie die tijdens de evaluatie werd uitgevoerd, bleek dat tien jaar een passende termijn is om de subsidiabiliteit af te sluiten: kmo's die tien jaar of minder bestaan, hebben immers vaker problemen om financiering te vinden dan oudere kmo's.